

REVIJA ZA LJUBITELJE GORA ŽE OD LETA 1895

Planinski

V E S T N I K

TEMA MESECA

Nacionalni boj

Z NAMI NA POT

**Beneška Slovenija
Tolmeč/Tolmezzo**

INTERVJU

Bernadette McDonald

5
2014

PLANINSKA
ZVEZA
SLOVENIJE

3,40
EUR

AKCIJA 50 % POPUST

PLANINSKO-IZLETNIŠKI VODNIK POT KARLA IN ŽIGE ZOISA

V letu 2008 je Planinska zveza Slovenije izdala planinsko-izletniški vodnik Pot Karla in Žige Zoisa. Vodnik je na eni strani pomnik slavnemu botaniku Karlu Zoisu in njegovemu bratu Žigi kot glavnemu sponzorju Karlovih botaničnih raziskav, na drugi strani pa predstavitev bogate, predvsem naravne dediščine območja zahodnega dela Kamniško-Savinjskih Alp. Žiga Zois je bil tudi odločilen pobudnik in podpornik prvega slovenskega vzpona na Triglav leta 1778.

Trasa Poti Karla in Žige Zoisa vodi od posestva Brdo skozi Preddvor, od koder se vzpne do Planinskega doma na Kališču, preči Bašelsko sedlo in vrhove Mali Grintovec, Srednji vrh in Cjanovco ter se prek Javorovega vrha mimo Planinskega doma Čemšenik spusti v naselje Kokra. V zgornjem delu naselja pot preči reko Kokro in vodi mimo Suhadolnikove kmetije na Cojzovo kočjo na Kokrskem sedlu. Od tam se vzpne na Kalški greben, preči Vrh Korena, Veliki in Mali Zvoh ter se prek Krvavca in Kriške planine spusti do Planinskega doma na Gospincu, od koder sestopi v izhodiščno naselje Kokra.

Format: 10,5 x 17 cm, obseg: 104 strani, vezava: zglobano, broširano, lepljeno

V času od 15. 5. do 15. 6. 2014 lahko vodnik kupite po akcijski ceni s 50-odstotnim popustom: 5,50 €* (redna cena: 11,00 €*).

*DDV je obračunan v ceni. Stroške poštne plača naročnik.

Vabljeni k nakupu!

NOVOSTI IZ PLANINSKE ZALOŽBE

Jeseni 2013 je izšla knjiga **Vikija Grošlja Velikani Himalaje**. V knjigi je predstavljenih vseh štirinajst osemtisočakov in orisana zgodovina vzponov nanje s posebnim poudarkom na delovanju slovenskih alpinistov, ki so se z izjemnimi dosežki v Himalaji povzpeli na sam svetovni vrh. Zbrani so vsi podatki o udeleževanju slovenskih alpinistov bodisi v slovenskih bodisi v tujih odpravah. Knjiga je na voljo po ceni **29,90 €**.

V planinski trgovini je možno kupiti tudi monografijo **Zgodovina slovenskega alpinizma** avtorjev **Urbana Goloba** in **Petra Mikša**. Avtorja o veličastnem vzponu slovenskega alpinizma na najvišje vrhove sveta pišeta skozi kronološki pregled. Napisana je v poljudnoznanstvenem jeziku in je zanimiva tako za ljubitelje gora kot tudi za alpiniste, ki jo lahko uporabljajo tudi kot učbenik. Knjiga je na voljo po ceni **27,00 €**.

V januarju 2014 je izšla knjiga **Vladimirja Habjana Živeti z gorami**. Je knjiga doživetij, raznolikih zgodb gornika. Vseh 34 zgodb se začne z (večinoma) avtorjevimi fotografijami, ki predstavljajo razpoložljiva vrata, skozi katera vstopimo v vsakokratno gorniško doživetje. Knjiga je na voljo po ceni **22,90 €**.

INFORMACIJE, NAKUP in NAROČILA:

Planinska zveza Slovenije, Planinska trgovina PZS

na sedežu: Dvorakova ulica 9, Ljubljana, v času uradnih ur, po pošti: p. p. 214, SI-1001 Ljubljana, po telefonu: 01 43 45 684 v času uradnih ur, faksu: 01 43 45 691, brezplačna telefonska številka: 080 1893 (24 ur na dan, vse dni v letu), e-naročila: narocilo@pzs.si ali spletna trgovina PZS, <http://trgovina.pzs.si>. Uradne ure v Planinski založbi PZS, Ljubljana, Dvorakova 9: v ponedeljek in četrtek od 9. do 15. ure, sredo od 9. do 17. ure, petek od 9. do 13. ure (odmor za malico: 10.30–11.00).

Slovenski planinski muzej

Triglavska cesta 49, 4281 Mojstrana, telefon: 08 380 67 30, faks: 04 589 10 35, e-naročila: info@planinskimuzej.si.

NASLOV UREDNIŠTVA:

Planinska zveza Slovenije
Uredništvo Planinskega vestnika
Dvorakova ulica 9, p. p. 214
SI-1001 Ljubljana
T: 01 434 56 90, F: 01 434 56 91
E: pv@pzs.si
www.planinskivestnik.com

ODGOVORNI UREDNIK:

Vladimir Habjan

UREDNIŠKI ODBOR:

Emil Pevec (tehnični urednik),
mag. Marjan Brađeško, Marta Krejan,
dr. Andrej Mašera, Zdenka Mihelič,
dr. Irena Mušič Habjan, dr. Mateja Pate,
Dušan Škodič, Tina Leskošek, Mire Steinbuch

ZUNANJI SODELAVEC:

Peter Šilak

LEKTORIRANJE:

Mojca Volkar Trobevshek, Marta Krejan,
Katarina Marin Hribar, Mira Hladnik

GRAFIČNA PRIPRAVA IN TISK:

Schwarz print, d. o. o.

NAKLADA: 6000 izvodov

Prispevke, napisane z računalnikom, pošiljajte
po elektronskem mediju na naslov uredništva
ali na elektronski naslov. Poslanih prispevkov ne
vračamo. Uredništvo si pridržuje pravico do objave
ali neobjave, krajšanja, povzemanja ali delnega
objavljanja nenaročenih prispevkov v skladu s svojo
uredniško politiko in prostorskimi možnostmi.
Mnenje avtorjev ni tudi nujno mnenje uredništva.
Kopiranje revije ali posameznih delov brez
privolitve izdajatelja ni dovoljeno.

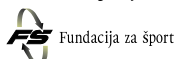
Naročanje:

Po pošti na naslov: Planinska zveza Slovenije,
Dvorakova ulica 9, p. p. 214 SI-1001 Ljubljana,
po elektronski pošti na naslov: pv@pzs.si ali po
telefonu **080 1893 (24 ur na dan)**.

Številka transakcijskega računa PZS je
05100-8010489572, odprt pri Abanki, d. d.,
Ljubljana. Naročnina 34 EUR, 58 EUR za tujino,
posamezna številka 3,40 EUR. Članarina PZS za
člane A vključuje naročnino. Reklamacije
upoštevamo dva meseca po izidu številke.
Ob spremembi naslova navedite tudi stari naslov.
Upoštevamo samo pisne odpovedi do 1. decembra
za prihodnje leto.

Program informiranja o planinski dejavnosti
sofinancirajo Ministrstvo za šolstvo in šport RS,
Fundacija za financiranje športnih organizacij
v RS in Javna agencija za knjigo RS.

FOTOGRAFIJA NA NASLOVNICI:

S snegom poprhana Škrlatica Foto: Vladimir Habjan

Uredništvo Planinskega vestnika skrbno
preverja vse članke in točnost v reviji objavljenih
opisov poti, ki praviloma vključujejo opozorila na
nevarnosti in možne pasti obiskovanja gora. Žal
pa je vsak opis vedno subjektiven, poleg tega se
objektivne težave na terenu lahko spreminjajo iz
dneva v dan, celo iz ure v uro. Zato uredništvo revije
in Planinska zveza Slovenije ne moreta prevzeti
nobene odgovornosti za morebitne poškodbe ali
materialno škodo, ki bi jih utrpel kdorkoli zaradi
hoje po gorah po navodilih iz te revije.

Gore v spominih

Pred dnevi sem srečal sodelavca, ki je bil leto in pol na bolniškem dopustu. Saj svojega dela (še) ni pozabil, je pa povedal, da se ne znajde več prav dobro, razmere so se namreč toliko spremenile. A ni podobno tudi z gorami? Če nimamo potrebnega stika z naravo in gorami, ga bomo kaj kmalu izgubili. Redno ali vsaj občasno obiskovanje gora, pa naj gre za kakršnekoli aktivnosti, morda zgolj za rekreativne ali sredogorske pohode, plezanje v plezališčih ali konec koncev tudi gorsko kolesarjenje, nam pomaga ohranjati psihofizično pripravljenost. To se mi zdi nujno tudi za vse tiste, ki so posredno ali neposredno povezani s planinsko organizacijo. Če bomo izgubili stik z gorami, bodo za nas ostale le še na papirju, v teoriji, v spominih. Dosedanja letošnja gorniška sezona sploh ni tako zelo slaba, pa čeprav smo se prva dva meseca precej pritoževali na račun pogostih padavin. Razmere za turno smuko so dobre še zdaj, maja, tudi kakšno grapo smo preplezali, da ne omenjam kolesarskih potepanj in plezanja v plezališčih. Le sredogorje je ponekod še problematično, seveda zaradi posledic škode v gozdovih na račun žleda. Če za našo malo deželico vreme za konec tedna ne kaže dobro, se lahko odpravimo kam za mejo. Pogosto se zgodi, da je vreme na zahodu, pa tudi na "senčni", severni strani Alp, boljše kot pri nas.

Vsa ta (nova) obzorja vam z mnogimi vabili, reportažami in opisi prinašamo tudi z našo revijo. Seveda so prioriteta uredništva naše, slovenske gore, pa vendarle ne moremo mesec za mesecem pisati le o Škrlatici, Jalovcu in Triglavu. Vloga revije je vsekakor tudi vzgojna in izobraževalna, z vsebinami želimo namreč bogatiti vaše poznavanje gorstev in širiti obzorja. Podobno je s tematiko alpinizma, za katerega so skorajda vso zgodovino izhajanja revije padali očitki, da ga je preveč (tudi zdaj je tako). Kako to, boste rekli, če pa večina planincev/bralcev ne pleza po gorah? Čisto preprosto, alpinizem je ena najzlahtnejših dejavnosti, povezanih z gorami. Čeprav je izrazito individualna, vseeno prinaša planinski organizaciji in državi veliko posrednih koristi in prednosti, kar je v svojem odgovoru (*Planinski vestnik*, št. 2, 2014, str. 25) na zadnji okrogli mizi priznal tudi bivši in ponovno izvoljeni predsednik planinske organizacije, o čemer pišemo v posebni reportaži. Dejstvo je, da se *Planinski vestnik* spreminja v času in prostoru, še vedno pa je tudi zgodovinski medij planinske organizacije. Poglejte samo, koliko člankov in vesti objavljamo o tem: obeležujemo pomembne obletnice, objavljamo pogovore z mnogimi planinskimi delavci, reportaže s skupščin, proslav, dnevov planincev . . . , pišemo o dejavnostih komisij in odborov, da ne naštevam naprej. Dovolj je tudi društvenih glasil (o tem posebna tema meseca v št. 5, 2012), ki beležijo zgodovino planinskih društev. Konec koncev pa je treba upoštevati tudi dejstvo, da so se spremenile razmere in miselnost. Današnji Planinski vestnik bo zgodovinski vir čez 20, 50 ali 100 let, tako kot je tisti iz leta 1930 zgodovinski vir za današnjo rabo. Občasno celo od tistih, ki naj bi nas najbolj podpirali, slišimo, da se ne držimo dosledno usmeritev revije, ki so bile zapisane ob njeni ustanovitvi. Torej usmeritev, ki so jih zapisali na papir odborniki Slovenskega planinskega društva daljnjega leta 1895. Na srečo se tudi planinska organizacija ne drži usmeritev, zapisanih ob ustanovitvi SPD pred 120 leti. Kajti to so bili popolnoma drugi časi tako za SPD kot za njen tiskani medij, ki pa so že zdavnaj minili. Zato smo šli s časom naprej, na vseh področjih. Kako pa je bilo v časih, ko so se pisale tiste usmeritve, si lahko preberete v temi meseca o nacionalnem boju v naših gorah.

Ta številka je 150., ki jo je pripravilo naše uredništvo. Ponosni smo na opravljeno delo. Ni bilo lahko dvigniti barke, ki se je potapljala, in v času, ko večini tiskanih medijev pada naklada, postopoma dvigniti število prodanih izvodov.

Mi smo torej stik z gorami uspeli obdržati.

4 Nacionalni boj

*Zakaj smo
nekoč rušili
njihove table,
oni pa naše*

Dušan Škodič

20 Norveška

*Turno smučanje
na Lofotih*

Aljaž Anderle

Foto: Anja Peterneij

Z nami na pot

Beneška Slovenija 28

Hribovito obrobje Tolmeča/Tolmezza 41

Foto: Oton Naglost

Opisi tur

	Mija/Monte Mia	33
	Matajur/Monte Mataiur	33
	Sveti Martin/Monte San Martino	35
	Ivanac/Monte Joanaz	35
	Amariana/Monte Amariana	37
	San Simeone/Monte San Simeone	37
	Festa/Monte Festa	39
	Verzegnis/Monte Verzegnis o Pizziat	39

Arhiv Francija Savenca

Foto: Olga Kolenc

UVODNIK

Gore v spomilih

Vladimir Habjan

NACIONALNI BOJ

Zakaj smo nekoč rušili njihove table, oni pa naše

Dušan Škodič

NACIONALNI BOJ

Spor med Slovenci in Nemci v planinstvu

Peter Mikša

NACIONALNI BOJ

Karel Dežman

Dušan Škodič

NACIONALNI BOJ

Ljubljanske srajce na Šmarni gori

Dušan Škodič

INTERVJU

Pogovor z Bernadette McDonald

Mire Steinbuch

PLANINSKA ORGANIZACIJA

Skupščina Planinske zveze Slovenije 2014

Zdenka Mihelič

NORVEŠKA

Turno smučanje na Lofotih

Aljaž Anderle

BREZPOTJA

1 Tolsta Košuta-Košutnikov turn

Milan Vošank

RAZMIŠLJANJE

4 Šerpe – gospodarji Himalaje

Tone Škarja

Z NAMI NA POT

8 Beneška Slovenija

Matija Turk

Z NAMI NA POT

11 Hribovito obrobje Tolmeča/Tolmezza

Janja Lipužič

VOJSKARSKA PLANOTA

13 Pisana travniška preproga naj ostane

Olga Kolenc

PLEZANJE PO ŠPANSKO

14 Rodellarsko poletje

Anže Zorman

RAZMIŠLJANJE

Gorsko kolesarjenje v naravnem okolju

Aleš Zdešar

NEUNIČLJIVI PRIPRAVNIK

20 Erwin Puch

Boris Strmšek

PRIPOVED POKONČNEGA ČLOVEKA

Spomini na pogovor z Vlastom Kopačem

Ajda Sazonov in Tone Sazonov-Tonač

ZDRAVJE

Škodljivi učinki sončnih žarkov

Petra Zupet

VARSTVO NARAVE

28 Vinogradniški petelin

Dušan Klenovšek

ZELIŠČA NAŠIH GORA

Šentjanževka (*Hypericum perforatum*)

Lovro Vehovar

NOVICE IZ VERTIKALE

NOVICE IZ TUJINE

ŠPORTNOPLEZALNE NOVICE

LITERATURA

PISMA BRALCEV

PLANINSKA ORGANIZACIJA

TNP

V SPOMIN

56

60

62

63

64

66

67

68

69

70

72

72

Vsebine vseh Planinskih vestnikov od leta 1895 dalje na www.pvkazalo.si.